

Ggier

VAN
DENEMERKEN

r zijn al vele boeiende verhalen verteld en opgetekend over de edele koning Artur en zijn dappere ridders. Denk aan zijn neef Walewein, de moedige Parsival, de onverschrokken Iwein en de legendarische Lancelot van der Hagedochte, die talrijke avonturen beleefden. Echter, het mooiste verhaal daarvan ^[10] is in het Frans geschreven en speelt zich af in Frankrijk. Het zou een groot verlies zijn als de geschiedenis van de sterke Ogier, die in alle gevechten zijns gelijke niet kende, niet verder verteld zou worden. Daarom wil ik dit verhaal nu met u delen.

Minstrelen hebben vaak de tragische moord bezongen op Boudewijn, de zoon van Ogier, die door toedoen van de hoogmoedige en boosaardige Charloot het leven liet. Ze hebben ook verhaald ^[20] over hoe Ogier zich zeker op Charloot gewroken zou hebben, ware het niet dat een engel uit de hemel tussenbeide kwam. Hoewel deze episode bij onze zangers bekend is, weten zij niet hoe Ogier aan zijn paard Broyfort en zijn kostbare zwaard Corteine is gekomen. Wie geïnteresseerd is, kan hier nu het volledige verhaal beluisteren, woord voor woord getrouw uit het Frans vertaald, ^[30] zoals ik het zelf heb horen vertellen.

Het gebeurde vele jaren geleden, aan het eind van de maand mei, wanneer alles in de natuur bloeit en groeit. De edele keizer Karel hield op grootse en hoffelijke wijze hof in zijn paleis in Sint-Omaars. In zijn gevolg bevonden zich niet minder dan negen koningen, die hun kroon met waardigheid droegen, en naast hen trotse hertogen en graven, ^[40] rijkelijk gekleed in zilver en goud, en ook nog talrijke beroemde ridders. Allen namen de plaats in die passend was bij hun stand. Ook waren er in het paleis vele mooie adellijke dames aanwezig. Men serveerde daar heerlijke gerechten, zoals dat bij zulke hoven gebruikelijk was.

Toen de eerste gang werd opgediend, reden plotseling zeven zwaar toegetakelde boden met veel lawaai binnen. ^[50] Het was begrijpelijk dat zij luid klaagden en schreeuwden. Karel stond verontrust op toen hij ze zag aankomen, want het waren zijn boodschappers die hij eerder naar koning Godfried had gestuurd. Van de zeven was er niet één die niet een hand of een oog had verloren. ^[60] Dit vervulde Karel met grote verontwaardiging. De boden klaagden luid over Godfried van Denemerken en zeiden: “Keizer, edele heer, Godfried, die schurk, heeft ons mishandeld om u te vernederen. Hij zwoer dure eden, bij Sint-Jan, dat hij uw leven zal nemen als hij u in handen krijgt.”

Toen Karel dit hoorde, ^[70] was hij diep geraakt. Woedend rolde hij met zijn ogen, niet wetend hoe deze kwestie aan te pakken. “Heren, ons is groot onrecht aangedaan,” riep hij uit. “O Godfried, verachtelijke hond, hoe durf je? Heren, ons is immens kwaad berokkend en dat laat ik niet over zijn kant gaan. Bij de trouw die ik aan God verschuldigd ben, ^[80] en bij alle heiligen uit Beieren: zijn zoon Ogier, die hij hier als gijzelaar heeft achtergelaten, zal hiervoor boeten. Ik zal hem laten doden. En als ik zijn vader in handen krijg, zal ik hem berechten en hem leren hoe men boodschappers behandelt.”

Op dat ogenblik kwam Ogier argeloos uit een van de kamers. Karel riep hem zo luid hij kon bij zich en zei: ^[90] “Ziehier welke smaad uw vader, die godvergeten schurk, mijn boodschappers heeft aangedaan. Hiervoor wordt u met de dood bestraft. Dat sta ik niet toe, niet voor de helft van mijn rijk.” Ogier slaakte een diepe zucht en sprak: “Heer, u kunt zonder enig voorbehoud uw wil aan mij opleggen. U bent een christelijke heerser. ^[100] Ik wil graag boeten voor wat mijn vader uw boodschappers heeft aangedaan. Maar ik weet zeker dat mijn stiefmoeder hem daartoe heeft aangezet met de bedoeling mij op die manier door uw hand uit de weg te ruimen.”

Hertog Namels was diep geschokt en knielde samen met honderddertig ridders voor Karel neer. Ook koning Gwindeloen voegde zich bij hem. ^[110] “Heer,” sprak de zachtaardige Namels, “heb medelijden met de jonge Ogier, want bij de verheven maagd Maria, hij heeft geen schuld aan het misdrijf dat zijn vader heeft begaan. Edele koning, overweeg nog eens of het niet beter zou zijn uw woede te bedwingen. Goedhartige vorst, ik ben bereid het hele land Beieren aan u over te dragen ^[120] en met de jongen het land te verlaten. Ik zal met pak en zak vertrekken en met Ogier naar het Heilig Land reizen. Alle heren die hier om mij heen staan, willen deze reis ondernemen om uw genade te verkrijgen.” “O heer, denk er nog eens over na,” sprak koning Gwindeloen. “Ook ik ben bereid in aanwezigheid van al deze baronnen ^[130] mijn land in uw handen te leggen.”

Karel keek Gwindeloen meewarig aan en zei: “Heren, geen vragen of smeken zal helpen, want u weet heel goed dat de wet ons verplicht kinderen van baronnen, die als gijzelaar gegeven zijn, te doden. ^[140] Uw verzoek is tevergeefs. Hij moet hangen. Dat is mijn oordeel!”

Bedroefd stond Namels op, ging naar de koningin en sprak: “Vrouw, ik smeek u de koning om medelijden met de jonge Ogier te vragen, want hij luistert niet naar mij. Hij is te woedend.” “Heb geduld, edele hertog, ^[150] ik zal met hem spreken. Hij is mijn echtgenoot.” Ze stond op, ging weg en knielde samen met dertig jonkvrouwen voor de koning neer. Ze sprak: “Luister naar mij, edele heer. Ik verzoek u om medelijden

met Ogier. Hij is sterk en trouw. Onze-Lieve-Vrouw moge mij bijstaan! Hoe groot het onrecht dat zijn vader u heeft aangedaan ook is, ^[160] het zou jammer zijn hem te doden. U zult nog voldoende gelegenheid krijgen om wraak te nemen. Vergeet deze zaak en laat de jongen met rust.”

Daarop antwoordde koning Karel: “Vrouwe, wat er ook gebeurt, ik zal hem laten ophangen aan de galg in Monfaucoen.” ^[170] En hij sprak tot de burggraaf die bij hem stond: “Burggraaf, neem die knaap en stop hem in de gevangenis. En als hij ontsnapt, wordt u in zijn plaats opgehangen!”

Zo werd Ogier gearresteerd, in de kerker opgesloten en door iedereen fel beweend. Toen sprak heer Gwindeloen ^[180] tot Namels van Beieren: “Bij alle heiligen die hier rusten, ik ga terug naar de herberg, waar ik met mijn mannen verblijf, en laat ze hun wapenrusting aantrekken, dan geven we neef Ogier op.” “Geen sprake van,” sprak de Beier. “Laten we het nog eens proberen. We moeten verstandig te werk gaan en teruggaan naar de koning en hem smeken om, uit liefde voor God in de hemel, ^[190] Ogier gratie te verlenen.”

Terwijl ze met elkaar spraken, kwam een groep van veertien man aangereden en deze bracht koning Karel het droevige nieuws dat Rome was gevallen. “Heer,” zeiden ze, “bij Jezus van Nazareth, u hebt ook Toscana verloren en de inwoners ^[200] zijn daarbij omgekomen. Nauwelijks vijf hebben het overleefd. Sicilië is eveneens gevallen. Ik geloof dat nog nooit iemand zo’n ellende heeft gezien als op die dag. In Rome wordt Mammet vereerd en Sint-Pieter en Sint-Paul werden verjaagd. In de kloosters en kerken hebben ze ^[210] stallen voor hun paarden ingericht om ons belachelijk te maken. Koning Cursabel, de oude schurk, en zijn zoon Davimont hebben het land bezet. Er zijn zoveel Saracenen het land binnengekomen dat niemand ze kan tellen. Paus Milo werd verdreven en kon maar met moeite zijn vege lijf redden.”

Toen Karel dit hoorde, werd hij zeer bedroefd ^[220] en sprak tot zijn baronnen: “De nood is hoog. De schade die de Saracenen ons hebben aangedaan, kan ons niet koud laten! Dit verlies verlangt een passende reactie, heren!” Daarna zei hij: “Heer Namels van Beieren, vertrek en laat geen ridder of soldaat achter, maar haal alle strijdbare personen. En u, koning Gwindeloen, ^[230] rijd naar Allemannië, breng alle weerbare mannen voor de strijd mee en laten we paus Milo te hulp schieten. Heer Diederik, rijd naar de Ardennen, en u, Salomon, naar Bretagne, en u, Disdier, naar Pavia om de Lombarden te halen. En u, Ritsaart, rijd naar Normandië ^[240] en breng al uw soldaten mee. En u, heer Sampson, rijd snel en zonder aarzelen naar Moraal en neem iedereen mee die zich kan verdedigen. En u, Aymerijn, rijd naar Narbonne en breng uw dappere soldaten mee. Rijd naar Boergondië, Sampson, en haast u, het is de hoogste tijd!”

Toen antwoordden de baronnen: “Als dappere ridders willen wij dat graag doen, maar alleen onder één voorwaarde, ^[250] namelijk dat u Ogier aan ons uitlevert.” Karel, de keizer, sprak snel: “Ik wil Ogier met rust laten tot we in Monju aankomen. Daar zal ik hem, bij Sint-Simoen, tot schande van zijn vader laten opknopen zodat velen hem kunnen zien hangen, bij Sint-Jan!” Daarover waren de heren diepbedroefd.

Karel liet daarna brieven schrijven ^[260] en gaf ieder van hen een exemplaar, waarin hij zijn bedoelingen uiteenzette. Hij liet talrijke heren komen die over geld en goederen beschikten. Negen koningen – zonder leugen – verzamelde Karel in korte tijd om zich heen en daarnaast talrijke hertogen en graven die vermogend waren.

 God in de hemel, hoe diepbedroefd ^[270] was de goede Ogier! De tranen biggelden over zijn wangen toen hij in de gevangenis zat. Luister hoe de dochter van de burggraaf, de jonkvrouw, hem opzocht om hem te troosten in zijn verdriet! Ze zei: “Edele Deen Ogier, het Beierse geslacht heeft voor u om genade gevraagd. Houd moed, u zult het overleven.” Toen Ogier dat hoorde, ^[280] vroeg hij van wie zij dat had gehoord. De jonkvrouw antwoordde snel en zei: “Mijn vader heeft het me laten weten.” Toen stopte Ogier met klagen, nam het meisje bij de hand en leidde haar liefdevol naar zijn bed. Daar speelde hij met haar het zoete spel van de liefde en verwekte bij haar een kind, ^[290] dat Boudewijn genoemd zou worden en het mooiste zou worden in het hele land. Ieder die het kind ooit gezien heeft zal dat bevestigen. De nacht ging voorbij en de dag brak aan. Toen stond de slanke schoonheid op, keerde terug naar het woongedeelte van het kasteel en ging behoedzaam naar haar kamer zonder dat iemand iets opmerkte.

Luister nu verder naar wat Karel deed! ^[300] Nadat hij de mis had bijgewoond, besloot hij de stad te verlaten. De andere heren vertrokken, zoals gebruikelijk, naar hun eigen land en volk. Karel gaf zijn manschappen opdracht zich snel gereed te maken. De burggraaf kreeg van hem de taak om de Deen mee te nemen. Zo werd Ogier begeleid door talrijke Fransen, Picardiërs, Vlamingen en de jeunesse dorée uit Brabant. ^[310]

Karel trok door vele landen waarvan de naam mij onbekend is, tot ze in Monju aankwamen, waar hij zijn troepen wilde verzamelen op de weg naar Suters. Hij sprak zonder aarzelen: “Morant, haal de edelknaap, laten we hier pauzeren en op die rots een galg oprichten. ^[320] Ik wil de jongen opknopen en mijn plan uitvoeren. Daarmee zal ik mijn woede koelen.” Morant reageerde snel: “Heer, maak mij niet ongelukkig! Zoek liever iemand anders als beul. Ik zou hem niet eens ophangen als ik daarvoor al uw goud zou krijgen. God moge mijn eer beschermen! U zult niet naar huis terugkeren ^[330] als u Ogier hier laat opknopen.” Toen werd de anders zo gemoedelijke koning woedend.

Bij het horen van die woorden werd hij bitter en sprak opgewonden: “Help mij, Maria, koningin! Durft men mij te bedreigen omwille van die snotaap? Sint-Simoen moge mij bijstaan! Hangen zal hij toch!”

Hij liet hertog Fursijn roepen en sprak: ^[340] “Zo waar ik eervol wil leven: zeven steden zal ik u geven als u Ogier vandaag nog ophangt!” Hertog Fursijn antwoordde: “Waarachtig, dat doe ik niet. Dat mag niet. Ik zou voor altijd in ongenade vallen bij Namels van Beieren, de koene Gautier en koning Gwindeloen.” “God,” sprak ^[350] Karel, de edele man, “mag ik mij er niet over ergeren dat ik zo’n groot heerser ben en zo veel moedige edellieden heb, waarvan er niet één bereid is Ogier ter verantwoording te roepen? Maar hij zal mij niet ontkomen. Hangen zal hij hoe dan ook.” Vervolgens riep hij in het Frans Algames van Vermandois en zei: “Wat er ook moge gebeuren, u zult niet naar Vermandois terugkeren ^[360] als u Ogier hier niet voor mijn ogen opknoopt.”

De dappere Algames knielde neer in de tent, nam een roede in zijn hand en sprak: “Heer koning, neem Vermandois! Ik schenk u in aanwezigheid van al mijn Franse landgenoten liever mijn hele bezit dan Ogier naar het leven te staan. God moge mij bijstaan! Als ik hem zou ophangen, heer koning, ^[370] zou mij dat zeker het leven kosten, want de koene Gautier en Namels van Beieren zouden mij dat zonder erbarmen betaald zetten.” Toen sprak Karel: “Waarachtig, ik mag mezelf wel haten!” En hij sprak meteen: “Haal die hoerenzoon ^[380] die Guerri genoemd wordt en die tot elke schanddaad bereid is!” Toen Guerri voor de koning verscheen, sprak hij: “Karel, mijn geliefde heer, om uw groot leed te verzachten wil ik voor de ogen van al deze Fransen die Deen ophangen. Ik wil dat ook doen, heer, om mijn eigen leed te verzachten. Want, heer, u herinnert zich beslist dat er indertijd voor Parijs een tornooi plaatsvond, ^[390] waarbij zijn gemene vader Boudewijn in één keer twee van mijn broers heeft doodgeslagen. God, die mij geschapen heeft, weet dat ik tot nu toe geen kans heb gekregen om mij daarvoor te wreken. Edele koning, daarom wil ik vergelding op die schavuit. Daar laat ik mij door niets ter wereld van weerhouden.”

Toen sprak Karel: “Maak u gereed. Het ergert me dat dit zo lang moet duren. ^[400] Trek uw wapenrusting aan. Ik zal u rijk belonen. U zult – wees daar zeker van – in de plaats van Namels mijn raadgever worden. Wees niet bang voor hem en zijn clan!” “Nee, heer koning, ^[410] als ik te paard zou zijn en de koene Gautier of Namels, zijn oom, zou mij aanvallen, dan zou ik niet vluchten, zelfs als ik moederziel alleen in het strijdperk stond.” Karel prees de overmoed van die man en sprak: “Guerri, bij Sint-Jan, u spreekt als een dapper man. Haast u nu, God moge het u lonen!” “Graag,” antwoordde de schurk. Toen sprong hij op en gaf twaalf moedige schildknechten ^[420] die daar klaarstonden het bevel om de galg op te richten.

Nu onderbreek ik hier mijn verhaal en vertel u verder over Namels, de Beier, die op terugweg was uit Lombardije en dappere ridders met zich meebracht. Hij sprak tot zijn neef Gautier: “Wees mijn boodschapper. Ik verzoek u naar Suters te rijden, waar Karels kamp zich bevindt. ^[430] Zeg hem dat ik een buitengewoon mooi leger meebreng, mooier dan ooit iemand heeft gezien. Verzoek hem meteen ook om genade voor Ogier, want hij waardeert u zeer, omdat u zo goed met de speer kunt omgaan. Naar u zal hij luisteren. Dat is al eens eerder gebleken, bij Sint-Simoen. Bedenk, koene Gautier, als u mijn neef Ogier weet te bevrijden, ^[440] dan zal ik geen enkele reden tot klagen meer hebben.”

Zo vertrok de dappere jongeling en hij trok in zijn tent zijn wapenrusting aan, geholpen door enkele schildknechten en dienaren. Toen hij passend aangekleed was, bracht men hem zijn paard, dat bijzonder kostbaar was. Hij reed naar Namels van Beieren toe en vroeg hem: “Hebt u nog een andere boodschap ^[450] voor Karel, de grote koning?” Zijn oom, de zachtaardige Namels, antwoordde: “Sinds wanneer is het gebruikelijk dat boodschappers zich tot de tanden gewapend op weg begeven? Neef, sta me toe, u zou er goed aan doen uw paard en uw gekwartileerde schild hier te laten.” Gautier, de dappere ridder, dacht hier even over na en zei: “Oom, verdomme! ^[460] Als ik heidenen tegenkom die mij willen aanvallen, hoe moet ik me dan verdedigen?” Namels gaf toe: “U hebt gelijk. Daar had ik niet aan gedacht. Rijd zoals u het beste lijkt, dappere neef!” Gautier sprak: “Bij Sint-Simoen, ik vertrek onmiddellijk.” De held nam afscheid en reed snel ^[470] rechtstreeks naar Suters.

Zo ging de koene Gautier aan het werk. Nu keer ik terug naar de geschiedenis van Karel vanaf het moment waar ik die daarnet onderbroken had. Gueri aarzelde niet en trok in zijn tent zijn wapenrusting aan, vastbesloten om Ogier te executeren. De galg, waaraan men deze schanddaad wilde voltrekken, werd snel in elkaar getimmerd. Toen men Ogier voorleidde, ^[480] sprak Karel: “Heren, luister! Ik zal u uitleggen waarom ik Ogier ter dood wil brengen. Lang geleden, op een dag, reed ik naar Leuven. Daar organiseerde ik een feest in de openlucht waar veel roemrijke helden aanwezig waren, zowel graven als koningen en andere vorsten. Godfried verzocht mij toen ^[490] hem en zijn verwanten een gunst te bewijzen en hem het koninkrijk Denemerken en zijn kroon in leen te geven. Op verzoek van velen stemde ik toe, gaf hem Denemerken als leen en ik beloofde hem altijd bij te staan. Korte tijd daarna – God is mijn getuige! – gaf ik hem de dochter van Gazelijn, ^[500] een edele en knappe dame, tot vrouw. Namels, de Beier, is haar broer en zij is de moeder van deze Ogier. Daarna, op een dag, viel Hendrik, de koning van Engeland, met een vloot en een sterk leger Denemerken binnen en bezette het. Godfried was zeer bezorgd en riep mij te hulp. ^[510] Met een groot leger haastte ik mij om hem bij te staan in deze gevaarlijke situatie die zijn krachten ver te boven ging. Ik nam de koning van Engeland persoonlijk gevangen en dwong hem zijn eigen koninkrijk van mij in leen te

aanvaarden, waardoor hij voor altijd mijn vazal werd. Zo verlost ik Godfried uit zijn benarde situatie.^[520] Zijn vrouw lag in die tijd met een zware ziekte te bed, waaraan ze later overleed. Dat maakte velen bedroefd. Korte tijd daarna trouwde Godfried opnieuw en nam een rijke dame¹ tot vrouw. Later inviteerde ik hem op dat feest in Leuven. Die uitnodiging liet ik niet door schildknechten of soldaten bezorgen, maar door zeven ridders van adellijke afkomst. Maar toen die bij hem kwamen,^[530] liet hij ze allemaal onthoofden en hun hoofden aan het tuig van hun paarden binden. Bovendien liet hij, geloof me, brieven schrijven met de boodschap dat hij mij, bij Sint-Simoen, hetzelfde lot zou laten ondergaan als hij mij in handen kreeg. Met deze lading stuurde hij de paarden^[540] onmiddellijk terug naar Leuven. Iedereen die deze rossen met de hoofden van die heren aan hun zadel gebonden zag aankomen en de kans kreeg de brieven te lezen, begreep meteen wat de bedoeling was. Zo bepakt kwamen de paarden aan het hof. Dit was zijn manier om mij te dienen en mij eer te bewijzen. Maar Namels probeerde mij wijs te maken dat de Saracenen dat hadden gedaan. En omdat Namels verstandig is,^[550] liet ik mij overtuigen, want ik wilde hem graag geloven. Dus keerde ik met mijn edellieden terug naar mijn paleis en liet Godfried opnieuw dagvaarden. God moge hem verdoemen! Hij bevond zich in de buurt van Leuven, maar dat wist ik niet. Toen de maaltijd aan het hof was afgelopen, sprong ik^[560] samen met vele onverschrokken ridders te paard en verliet onbezorgd de stad. God is mijn getuige! Nog voor ik een halve mijl had afgelegd, kwam Godfried pijlsnel op mij af gereden en riep: ‘Koning, halt!’ Bij Sint-Denijs, ik draaide meteen mijn paard om en vluchtte haastig,^[570] zo snel als mijn ros kon lopen. Zodra hij zag dat ik probeerde te ontkomen, wierp hij zijn speer en doodde mijn paard onder mij. Toen kwamen Gautier en Namels van Beieren mij te hulp en namen hem gevangen. Ik wilde hem straffen voor zijn misdaad, maar de verrader knielde voor mij neer^[580] en samen met hem ook Namels, de koene ridder, Beuvoen zonder Baard, Gautier en Gwindeloen, de edele koning. Ze smeekten mij dringend om hem, om godswil, genade te schenken. Als straf eisten ze dat Godfried zijn leven lang mijn lijfeigene zou blijven en dat hij mij^[590] elk jaar vier haren uit zijn baard en vier penningen als lijfrente naar Saint-Denis zou brengen. Als garantie hiervoor leverde de schurk zijn kind Ogier aan mij uit als gijzelaar. Ik nam de zuigeling in ontvangst en men legde hem meteen in een wieg. Burggraaf Guimar^[600] heeft Ogier in zijn paleis in Sint-Omaars opgevoed. Onlangs, op ons jongste feest, beval ik die schurk Godfried opnieuw te verschijnen,² omdat ik bericht had gekregen dat hij in Leuven in Brabant verbleef. De boodschappers waren geen schildknechten of soldaten, maar zeven roemrijke ridders. Luister,^[610] wat die schurk deed toen hij ze zag komen en begreep dat het mijn boden waren. Hij liet ze gruwelijk verminken, door bij ieder van hen een oog uit te steken en een hand af te hakken. En hij voegde eraan toe dat hij mij hetzelfde zou aandoen als hij mij ooit in handen kreeg. Zijn kind bevindt zich bij mij als gijzelaar. Edele heren, oordeel zelf: als ik mij daarvoor wreek, doe ik dan iets verkeerd?”

De heren antwoordden onmiddellijk ^[620] en zeiden dat het doodjammer zou zijn als Ogier op deze manier aan zijn einde zou komen. Karel sprak toen: “U zult hem zonder twijfel zien hangen, heren. Dat zal mij voldoening schenken.”

Men bond Ogiers handen stevig vast met boeien. De koning verklaarde dat elke edelman die in paniek zou raken en zijn paard zou durven bewegen, ^[630] dat met de dood zou bekopen. Velen waren hierdoor diepbedroefd. Ritchier, de zoon van Drioen, kon de schande die men zijn volle neef Ogier wilde aandoen, niet langer verdragen. Hij verliet het kamp en ging onder een olijfbom liggen. Hij ramde zijn speer in de grond ^[640] en legde met veel vertoon zijn schild en zwaard neer. Ik heb nooit iemand een mens zo intens zien beklagen als hij zijn neef Ogier.

De zwaarbewapende koene Gautier naderde de plek waar Ritchier zat te weeklagen. Toen Gautier hem zag, sprak hij: “Ridder, mogen God en Onze-Lieve-Vrouw u een goede dag schenken! ^[650] Ik vraag me af waarom u zo jammert en klaagt, want ik zie dat uw paard gezond is, uw maliënkolder intact en uw schild onbeschadigd. U lijkt mij ook een sterke krijger. Heeft iemand, een vriend misschien, u met geweld iets afhandig gemaakt, of heeft men uw bezit gestolen?” “Neen, ridder, dat is niet de reden,” antwoordde Ritchier bedroefd. ^[660] “Ik heb niets verloren en ze hebben mijn vader of mijn moeder niet vermoord.” De koene Gautier sprak toen: “Welke duivel maakt u dan zo verdrietig? Bij Onze-Lieve-Vrouw, zeg het me, anders breng ik u om.” Ritchier antwoordde snel: ^[670] “Beste neef, dat zou zonde zijn. Ik ben uw familie, ik ben Ritchier, de zoon van Drioen.”

Toen Gautier dat hoorde, stapte hij meteen van zijn paard, omhelsde zijn neef en sprak: “Beste neef, waarom bent u zo diepbedroefd?” Ritchier deelde hem vertrouwelijk mee hoe het met Ogier gesteld was. ^[680] Gautier werd woedend en zei: “Wat er ook moge gebeuren, ik zal Karel de boodschap, die Namels mij gaf, niet brengen, noch zal ik mijn wapenrusting afleggen. Ik zal gewapend daarheen rijden en mijn neef uit deze situatie redden, al kost het mij mijn leven. Wie dat niet zou doen, is een dwaas!” Ritchier reageerde snel: ^[690] “Bij God, ik ga mee!” Beiden bestegen hun paarden en Gautier bedekte meteen het wapenteken op zijn schild, om incognito te blijven. Hij reed vastberaden

vooruit zonder treuzelen. Toen hij de galg zag, merkte hij dat men net de laatste voorbereidingen aan het treffen was. ^[700] Gautier reed snel de berg op met Ritchier vlak achter hem aan. Bij de galg aangekomen, troffen ze de twaalf schildknechten aan die de galg aan het opzetten waren.

Gautier riep: “God moge u allemaal zonder genade straffen! Wie is men van plan hier op te hangen?” “Een jonge man,” antwoordden ze, ^[710] “over wie veel dappere helden zich grote zorgen maken. Hij heet Ogier. Hertog Namels is zijn oom. Het spijt ons dat wij deze galg moeten oprichten, dat mag u geloven. Onze meester heeft ons met de dood bedreigd als we weigeren.”

Op dat moment zag Gautier Guerri snel naderen. Hij gaf zijn paard de sporen ^[720] en riep: “Hoerenzoon, kom hier! Ogier staat zolang onder mijn bescherming totdat hij wordt vrijgelaten.” Met zijn lans trof hij Guerri’s schild, dat moeiteloos werd doorboord. Niemand had hem op dat moment kunnen beschermen tegen deze aanval. De punt van de speer drong diep in zijn hart, ^[730] zodat hij ter plaatse dood neerviel.

Toen riep Karel, de dappere krijger: “Vang die schurk!” Velen stormden op Gautier af, die, toen hij al dat volk op zich af zag komen, zijn zwaard trok. Hij zocht dekking achter zijn schild en sloeg alles neer wat hem in de weg stond. Dit ergerde Karel zeer. Ook Ritchier, de zoon van Drioen, ^[740] vocht als een dappere ridder en samen met Gautier doodde hij talrijke tegenstanders. Ze streden als draken, dapper en onverschrokken. Karel zag dit en riep luid: “Ridder, kom met uw paard naar mij toe. Ik wil het tegen u opnemen.”

Gautier wilde hem ontlopen, want Karel was zijn peetoom. ^[750] Karel, verhit van woede, zag hoe zijn mannen werden verslagen. Hij trok zijn zwaard Joyeuse, viel de moedige Ritchier aan en kloofde hem de helm en het hoofd, zodat hij ruggelings uit het zadel viel.

Toen Gautier zag dat Ritchier dood was, voelde hij een hartverscheurende pijn. ^[760] Hij beschouwde het peterschap als beëindigd en gaf zijn ros Ferroen de sporen. Met de moed van een leeuw viel hij Karel aan en sloeg zo krachtig op hem in dat zowel man als paard tegen de grond gingen. Velen ³ waren verbijsterd door deze daad en allen vielen gezamenlijk Gautier aan, die onvermoeibaar zware slagen uitdeelde. Ze brachten Karel snel een ander paard, waarop hij meteen plaatsnam, ^[770] en met hernieuwde woede begon hij opnieuw op Gautier in te hakken. Toen Gautier beseftte dat er geen ontsnappen meer mogelijk was en dat hij van alle kanten werd omsingeld, gaf hij zijn strijdros Ferroen de sporen. Het paard steigerde en in grote sprongen zocht het een veilig heenkomen. Karel, buiten zichzelf van woede, zag hoe Gautier buiten bereik raakte. ^[780] Hij zette met al zijn krachten de achtervolging in, maar Gautier was hem te snel af.

Gautier koos de weg recht naar de rivier, die hij snel wilde oversteken. Maar toen hij de woeste stroming zag, besepte hij dat dit roekeloos zou zijn en sprak: "O God, lieve Heer, nu zit ik in de penarie. Als ik terugkeer in de strijd, ^[790] overleef ik het niet. Begeef ik mij in deze rivier, dan verdrink ik. Wat moet ik doen?" Terwijl Karel steeds dichterbij kwam, vertrouwde hij op God. Hij liet Ferroen de rivier in gaan en zwom met losse teugel naar de overkant. ^[800] Karel ergerde zich en riep: "Je bent nog niet van mij af, hoerenzoon! Wacht op mij." Ook de koning stuurde zijn paard de rivier in en bereikte snel de overkant. Daar riep Karel luid: "Als je een dappere ridder bent, neem het dan tegen mij op!" ^[810] Gautier antwoordde: "Bij God, het zij zo!"

Ze trokken snel hun zwaarden en raakten meteen slaags. Karel sloeg zo hard op Gautier dat vonken en vuur uit zijn helm schoten. Gautier, moedig als hij was, sloeg terug ^[820] en bracht Karel ten val. De andere heren staken zonder aarzelen de rivier over, waarop de koene Gautier zijn ros de sporen gaf en het tegen hen opnam. Ze betaalden een hoge prijs.

Karel, vol schaamte, eiste meteen een ander paard. ^[830] Dat werd hem snel gebracht. Hij sprong erop, trok zijn zwaard, doorboorde Gautiers borstplaat en veroorzaakte een hevige bloedende wond. Razend van woede, hief Gautier zijn zwaard met beide handen en richtte zich op in de stijgbeugels. Terwijl Gautiers ogen vuur schoten, sloeg hij op Karel in. ^[840] Hij spleet Karels gekwartileerde schild en trof diens paard, dat dood ter aarde viel.

God, Heer, hoeveel strijders vielen Gautier aan, die zich als een dapper ridder gedroeg! Men bracht Karel onmiddellijk een nieuw paard, dat hij snel besteeg. Karel trok zonder aarzelen zijn zwaard en riep naar de voor hem onherkenbare Gautier: "Gemene schurk! Bah! ^[850] Als mijn paard goed is, zal dat jou het leven kosten. Ik wenste dat de dappere Gautier hier aan mijn zijde was!" ⁴

Op datzelfde moment gaf Karel zijn paard de sporen en reed op Gautier af, die volop in gevecht was met de andere achtervolgers. Karel omklemde zijn zwaard met alle macht. Toen Gautier dat zag, gaf hij zijn paard de sporen, want hij zag geen kans om het er levend af te brengen ^[860] nu ze allemaal tegelijk op hem afkwamen. Bovendien was hij al op verschillende plaatsen gewond. Hij bereikte ternauwernood het open veld en joeg met zijn gouden sporen zijn paard vooruit. Karel, de dappere krijger, reed hem achterna met enkele van zijn roemruchtige ridders. Ze volgden hem een hele dag en een hele nacht ^[870] terwijl Gautier vluchtte, zo snel als hij kon.

Op een kruispunt in een bos wist hij te ontsnappen. Gautier sloeg een smal pad in, terwijl Karel, die hem op de hielen zat, met inzet van alle krachten een bredere weg koos die dieper het bos in leidde. Zo ontlieden ze elkaar. Gautier had grote honger, want hij had al drie dagen niets meer gegeten. ^[880] Hij klaagde bij God, de Heer, omdat zijn wonden pijn deden en de honger hem kwelde. Zo reed hij in al zijn ellende verder tot hij bij een rots kwam, waar een bron ontsprong. Toen lieten zijn krachten hem in de

steek. Hij steeg snel af, ^[890] bond zijn paard vast aan een olijfboom en hing zijn stalen helm eraan. Overmand door zwakte, dronk hij gulzig uit de bron en legde zich neer in het groene gras om te rusten. Het was hoog tijd voor hem; hij viel onmiddellijk in slaap.

Luister nu verder naar wat Karel deed! ^[900] Zoals eerder vermeld, koos hij de brede weg. Na twee mijlen bereikte hij een stad, waar hij informeerde of er een ridder was langsgekomen met een ontbloot borstpantser. De mensen antwoordden: “Neen, bij Sint-Jan!” Toen de dappere koning dat hoorde, zei hij: “Ik begrijp het. De schurk heeft vast dat smalle pad genomen, ^[910] terwijl wij de grote weg volgden. Luister, heren! Laten we allemaal onze paarden aansporen en terugkeren naar dat punt. Wie hem deze keer vangt, krijgt van mij Étampes!”

De Fransen en vele andere heren verheugden zich. Dromend over Étampes gaven ze hun paarden de sporen en reden de hele weg terug. ^[920] Toen ze het smalle pad ontdekten, sloegen ze daar snel af. Ferroen, het hooggeprezen ros, hoorde van ver het lawaai en begon hevig te hinniken, maar niet luid genoeg om zijn heer te wekken. Toen het merkte dat dit niet werkte, steigerde het en trapte het tegen het schild om Gautier, zijn heer, ^[930] te wekken, die diep in slaap lag. Gautier werd onmiddellijk wakker, sprong op en zei: “Ferroen, beste, wat maakt je zo onrustig?”

Opeens zag hij een grote groep de berg afdalen. Karels kostbare blazen kondigde de koning aan. Snel zette hij zijn helm vast ^[940] en plaatste zijn voet in de stijgbeugel. Als de bliksem besteeg hij zijn paard, klaar om geen moment te verspillen. Toen de koning en zijn mannen hem zagen, gaven ze hun paarden de sporen. Ieder hoopte de gelukkige te zijn die hem zou vangen. Een van hen verliet snel de weg en ging achterlangs. ^[950] Hij riep: “Heer ridder, u bent verloren! Geef u over, voordat ik u van uw paard steek! Mij werd Étampes beloofd als ik u vang!” De ridder voegde eraan toe in het Frans: “Ik win hoe dan ook. U hebt geen kans tegen mij.”

Toen lachte Gautier en sprak: “Domkop, de duivel heeft u hierheen gebracht.” Tegelijkertijd trok hij zijn zwaard. ^[960] De ridder raakte daardoor danig in paniek; zelfs als men hem de hele wereld had geschonken, wilde hij daar niet blijven. Hij zocht snel een goed heenkomen. Karel kwam hem tegemoet, waarop de ridder zei: “Welke beloning u ook aanbiedt in uw woede, ik geloof dat er nog niemand geboren is die een ridder als deze kan overmeesteren. Ga zelf achter hem aan!”

De koning reed verder en riep: ^[970] “Draai u om, smeerlap!” Gautier antwoordde vastberaden: “Bij God, die gekruisigd werd, heer koning, ik vlucht niet voor u. Met u wil ik vechten, maar niet met die anderen daar!” “Wacht,” zei Karel, “en luister! Ik zweer bij mijn kostbare kroon: als een graaf of hertog of wie dan ook ^[980] u iets aandoet, zal ik hem ogenblikkelijk doden.” Gautier was verheugd toen hij dit hoorde en draaide zijn

strijdros Ferroen om. Karel liet zijn eed snel overal bekendmaken. Geen enkele man, hoe hooggeboren ook, zou het wagen deze eed te breken.

Karel spoorde zijn paard aan ^[990] en Gautier reed naar hem toe. Bij de krachtige botsing braken hun speren. Toen trokken ze haastig hun zwaarden. Karel hief het zijne op en sloeg op Gautiers schild, dat in een oogwenk zwaar beschadigd werd. Gautier sloeg terug en raakte Karels helm, ^[1000] die door het zwaard werd doorboord.

Maar de binnenhelm van bruin staal hield de slag tegen. Zachtjes zei de edele Karel: "Help mij, lieve maagd Maria, dat ik hier levend uitkom!" Daarna deelden ze hevige klappen uit aan elkaar. Gautier, geblesseerd aan zijn hart, ^[1010] leed hevige pijn en de strijd duurde hem te lang. Zonder aarzelen richtte hij zich op in zijn stijgbeugels, liet zijn schild los en gaf Karel zo'n krachtige slag dat deze beschamend van zijn paard viel. De Franssen jammerden luid, maar durfden Karels bevel niet te negeren. ^[1020] Een ridder uit Bern naderde spoorlags en trok zich niets aan van het koninklijk bevel. Hij hield zijn speer klaar en reed op de jonge Gautier af, waarbij hij met de ijzeren punt daarvan diens pantser doorboorde en hem zwaar verwondde. "O wee," sprak de jonker Gautier, "ik ben verloren. Ik kan niet meer. ^[1030] O Namels, u zult groot verdriet hebben als u hoort wat mij is overkomen."

Karel sprong op zijn paard en zag de Berner. Hij sprak: "Hoe durf je zo brutaal te zijn! Ken je mijn bevel niet? Dat zet ik je betaald, zo helpe mij God!" Onmiddellijk hief hij zijn zwaard Joyeuse ^[1040] en gaf de Berner een slag die zijn helm doorboorde tot op zijn harnas.

Luister nu wat Karel tot de dappere Gautier zei: "Wat hebt u met Namels van Beieren te maken? Wie bent u? Dat God in de hemel u moge belonen." "Ik ben Gautier, de zoon van Beuvoen. ^[1050] Namels van Beieren is mijn oom. Hij heeft mij een boodschap gegeven, edele koning, die ik u zonder aarzelen zou hebben gebracht. Maar toen ik onderweg was, zag ik mijn neef Ogier, die met een touw geboeid was. Toen zwoer ik bij God die mij schiep, dat ik mijn boodschap niet eerder zou overbrengen dan wanneer mijn pantser ^[1060] in twintig stukken geslagen zou zijn. God helpe mij: ik heb dertig wonden opgelopen. Ik heb nauwelijks een kans ze te overleven."

Toen de koning dat begreep, weende hij bittere tranen. Hij gooide zijn zwaard in het met bloed besprenkelde gras. "Mijn petekind, u bent een door en door goed mens! Vergeef mij dat ik u zo heb geërgerd." ^[1070] "Ik vergeef u zeker niet," antwoordde Gautier, "tenzij u mijn neef Ogier eerst aan mij overlevert." Karel sprak: "Begrijp mij, ik zal daarover nadenken als u mij dan vergeeft dat ik u wrevelig heb gemaakt, goede ridder."

Toen Gautier klaagde over zijn grote pijn, boden talrijke heren hem geneeskrachtige kruiden aan, en Karel verzekerde hem dat ^[1080] hij heelmeesters zou laten komen om zijn wonden te verzorgen. Ze stegen allemaal te paard en begaven zich voorzichtig op weg. Karel vroeg vriendelijk: "Mijn beste petekind Gautier, waar komt uw strijdros

vandaan?” “Heer, ik vertel het u in vertrouwen. Ik heb het veroverd aan de Donau, ^[1090] waar ik alleen zeker tachtig Saracenen met mijn zwaard heb gedood. Daar vond ik dit goede paard.” “O petekind,” sprak de edele Karel, “moge God u het rijk der hemelen schenken en alle Saracenen vernietigen en moge Hij ons met raad en daad bijstaan.” Menig woord onder elkaar wisselend, reden de heren verder rechtdoor ^[1100] tot ze de groep tegenkwamen die Ogier gevangenhield. Gautier liet hem onmiddellijk bevrijden en zei: “Lieve neef, ik heb mij ingezet voor uw vrijlating.” Ogier bedankte hem meteen van harte.

Karel, de koning van Frankrijk, liet terstond dokters halen om Gautiers wonden te verzorgen. ^[1110] De artsen verzekerden de koning: “Met onze hulp zal hij herstellen,” maar achter zijn rug fluisterden ze dat zijn kans op overleven klein was vanwege de zware wonden. Karel was diepbedroefd en sprak: “Meesters, bij God, mijn troost en eer rusten in uw en Gods handen. Als hij herstelt, ^[1120] zal ik u rijkelijk belonen, zodat u en uw nakomelingen goed kunnen leven, zelfs tot op hoge ouderdom.”

De meesters beloofden hun volledige geneeskundige vaardigheid in te zetten. Men bracht de moedige Gautier naar een stevige burcht ^[1130] waar hij veilig kon herstellen. Luister nu verder naar het verhaal, zoals het in het Frans is overgeleverd! Een boodschapper verscheen voor Karel en zei: “Heer, hertog Namels is onderweg en groet u. Hij komt met vele landheren en brengt meer dan tweehonderdduizend man mee.” ^[1140]

ndanks de vreugde over het bericht van de boodschapper, was Karel diepbedroefd om de dappere Gautier. Hij beseftte dat het grote opschudding zou veroorzaken als Namels hoorde over Gautiers verwondingen. Hij sprak: “O God, het is oppassen geblazen! Sta mij bij, want nog nooit heb ik het zo benauwd gehad ^[1150] als vandaag!” Hij riep zijn vrienden en verwanten bijeen voor overleg en zei: “Heren, ga naar Ogier en verzoek de dappere held om aan Beuvoen niets te vertellen over de toestand van zijn zoon Gautier, ook niet aan Namels, de Beier, noch aan koning Gwindeloen.” De heren stemden in ^[1160] en haastten zich naar Ogier. Daar vroegen ze hem om zijn oom, Namels, niets over Gautier te vertellen. Ogier antwoordde: “Heren, ik zal mijn verwanten niets vertellen, ^[1170] maar zij kunnen het natuurlijk ook elders te horen krijgen. Ik wil mijn heer, de edele koning, als schildknecht dienen en ik zal doen wat hij beveelt.”

Daarvoor bedankten de heren hem en keerden terug naar de koning, die vervolgens het grote leger ging inspecteren. Het eerste veldteken dat verscheen, was dat van Beuvoen zonder Baard, ^[1180] wiens zoon zwaargewond was. Karel zag ook Namels van Beieren naderen, de belangrijkste van de drie dappere koningen. Namels sprong meteen van zijn paard en riep zijn leger toe: “Hier komt de edele Karel!” ^[1190] Veel mannen stegen onmiddellijk af. Koning Beuvoen zonder Baard en de koene koning Gwindeloen vergezelden Namels van Beieren naar de koning van Frankrijk, die ze op hoofse wijze begroetten. Namels knielde neer en zei: “Heer, luister naar mij!”

Sta op,” sprak Karel, “bij Sint-Denijs, ik weet al wat u wilt vragen! ^[1200] U wilt Ogier, Godfrieds kind. Neem hem, laat u niet storen!” Toen riepen de heren vol geestdrift: “Dank u, edele heer koning. Wij willen ons bij u aansluiten. Beveel onze manschappen het kamp op te slaan.”

Namels van Beieren vroeg: “Heer, hebt u misschien onze neef Gautier gezien?” “Ja,” antwoordde Karel, “bij Sint-Jan! Ik hoop dat hij ooit een goede vazal van mij wordt, ^[1210] maar hij is trots en zelfbewust. Daarom wil ik hem niet weigeren wat hij mij hoogmoedig verzocht heeft. Het zou me spijten hem te verliezen. Ik heb hem naar een plek gestuurd waar hij weer op krachten kan komen.”

Namels en de andere heren dankten Karel vriendelijk en hij nam afscheid om naar het kamp terug te keren. ^[1220] Men bracht hem een telganger en hij reed samen met een koene ridder naar zijn luxueuze paviljoen. Namels liet talrijke legertenten opslaan op het grasveld en de manschappen maakten het zich gemakkelijk. Er was vlees, wijn en vers tarwebrood voor iedereen.

Terwijl de mannen de tenten opsloegen, zocht de dappere Namels ^[1230] met zijn twee moedige broers Karels paviljoen op. Karel, in het gezelschap van vele voortreffelijke ridders, ontving hen vriendelijk. Men dekte de tafels en begon te eten, gebrad van tamme en wilde dieren. Geen knapen of schildknechten bedienden de baronnen, maar doorgewinterde en dappere ridders. ^[1240] Moerbei- en kruidenwijn vloeiden in overvloed.

Na de maaltijd beraadslaagden ze over de veldtocht. Karel sprak: “Luister, Namels, Gwindeloen en koning Beuvoen! U gaat morgen met uw manschappen naar Suters ^[1250] om paus Milo te helpen. Zo God wil, zal ik u overmorgen volgen, edele baronnen.” “Tot uw orders, heer,” antwoordden Namels van Beieren, Beuvoen en de dappere koning Gwindeloen.

Daarna keerden ze terug naar hun tenten, verwelkomd door het gejuich van hun manschappen. ^[1260] Namels stuurde schildknechten naar elke tent met het bevel de volgende ochtend vroeg klaar te staan voor de tocht naar Suters.

Karel wilde zich op weg begeven. Iedereen was daar blij om. Ze waren allemaal klaar voor de strijd, vastbesloten om Gods vijanden te verdrijven die de christenen bedreigden. ^[1270] Wie ertoe in staat was, vertrouwde zijn leven toe aan God in het paradijs.

Ze rustten de hele nacht tot de langverwachte ochtend aanbrak. Niemand bleef lang liggen. De heren maakten zich gereed. Men beval de tenten en paviljoenen, die in het dal stonden en ^[1280] waarvan de stangen stevig in het groene gras geramd waren, af te breken. In korte tijd werden paarden en wagens gebracht om al het materiaal op te laden.

Namels en Gwindeloen, vergezeld door hun broer Beuvoen, kwamen bij Karel, de edele man, om afscheid te nemen. Talrijke dappere en koene Fransen onder hun bevel, ^[1290] volgden hen. Het hele leger zette zich in beweging. De heren volgden op hun gemak en baden vriendelijk tot God om hen met zijn goedheid te begeleiden. Luister nu naar wat koning Karel deed! Toen het gezelschap een mijl ver was, riep hij plotseling heer Morant van der Riviere bij zich en zei: “Haal Ogier! ^[1300] Ik laat hem ophangen, bij God! Of het u wel of niet bevalt, hij zal boeten voor de misdaad van zijn vader. Nu kan hij niet meer ontsnappen.” Morant antwoordde: “Het is beter te wachten tot zijn verwanten verder weg zijn. U zou er nog spijt van kunnen krijgen als u hem zo snel ombrengt. Heer, bij God in de hemel, ^[1310] laten we eerst de mis bijwonen, die in de tent aan de ingang van het kamp gezongen wordt. Dan kan er niets misgaan.” “Laat ons gaan, hertog Morant,” zei Karel en nam hem bij de hand.

De priester begon met de eredienst en Karel, die altijd grote eerbied voor God had getoond, knielde neer in gebed. ^[1320] Dit was een gewoonte die hij al vele jaren en dagen beoefende, en Morant was daarvan op de hoogte. IJlings ging hij weg, zocht een schildknecht en zei: “Neem mijn paard en rijd naar Namels van Beieren. Zeg hem dat Karel van plan is Ogier op te knopen. Haast je, doe wat ik je beveel!” ^[1330] “Graag, heer,” antwoordde de schildknecht. Hij haalde het paard, stak het bit in zijn mond en reed zo snel als het ros kon lopen naar Namels. Zijn daden en gedachten waren volledig op de goede Ogier gericht. Hij reed door ^[1340] tot hij Namels zag, die bleef staan toen hij hem zag naderen. Zodra hij dicht genoeg genaderd was, zei Namels: “Vriend, langzaam aan! Is er iets aan de hand?” “O heer, ja, met uw welnemen. Heer Morant van der Riviere verzoekt u dringend om Ogier te komen bevrijden, want Karel wil hem ophangen.” Toen de baron dat hoorde, ^[1350] gaf hij zijn paard de sporen. Hij reed naar Beuvoen zonder Baard en de andere hooggeplaatste heren en zei: “Heren, ik moet omkeren. Karel roept mij via deze bode. Ik verzoek u, bij God, het leger hier te laten wachten. Ik kom zo snel mogelijk terug.” Hij spoorde zijn paard aan met zijn gouden sporen. ^[1360] Het paard liep snel, want het had vlugge benen.

De koene heer Namels bereikte snel Karels tent. Toen de koning hem zelfbewust voor zich zag staan, sprak hij: “Heer Namels, wat doet u hier? Ik dacht dat u met uw manschappen op weg was naar Suters.” “Dat was ik, heer, bij Sint-Maarten, maar mijn schildknecht ^[1370] werd onderweg zo ziek dat hij niet meer kon rijden, noch op een paard, noch op een muilezel.” De koning antwoordde: “Waarachtig, het zal u aan niets ontbreken. Hier zijn kinderen van graven of hertogen die u naar hun beste vermogen zullen dienen.” “Heer,” sprak Namels van Beieren, “ik wil niemand anders dan Ogier.” Karel antwoordde: “Bij Sint-Denijs, heer Namels, wees er zeker van: ^[1380] ik zal Ogier

opknopen. Dat besluit laat ik niet varen, zelfs niet in ruil voor alles wat Alexander ooit bezeten heeft, want ik heb dat gezworen. Mijn eed mag niet gebroken worden.”

Heer,” sprak Namels, “dat spijt me. Dan wil ik u ook een eed doen. Bij de Heer, die zich liet kruisigen: als u mij Ogier niet geeft, ^[1390] zal ik onze krijgstoet beëindigen. Koning Beuvoen zal ik naar Ongrië terugsturen, zo helpe mij de heilige maagd Maria! Zijn dappere zoon Gautier zal met mij naar Beieren rijden. Wees er zeker van dat koning Disdier naar Pavia en koning Gwindeloen naar Allemannië zullen vertrekken. Ook de overige graven en edele baronnen ^[1400] zal ik naar hun land terugsturen. Bedenk wat voor problemen de Saracenen dan zullen veroorzaken! Wilt u hiervoor geen toegeving doen en die jongen aan mij overlaten? Als de oorlog voorbij is en hij het op een of andere manier overleeft, zal ik hem naar u terugbrengen, edele koning. Dat beloof ik.” ^[1410] Toen sprak Morant van der Riviere: “Heer, geef hem de Deen Ogier.” “Akkoord,” sprak de koning, “maar hij moet in ruil daarvoor zijn kind Bertram als gijzelaar geven. God verdoeme mij als ik die bengel niet terugkrijg; dan hang ik Bertram op!”

Dat beloof ik,” sprak de Beier, “maar ik wil een duidelijke afspraak: ik wil geen verantwoording afleggen ^[1420] over het feit of ik Ogier levend of dood terugbreng.” “Dat beloof ik,” antwoordde de edele koning.

Namels stuurde meteen een bode naar Beuvoen zonder Baard om Bertram te laten halen, die snel arriveerde. Men lichtte hem in over de gemaakte voorwaarden en afspraken. “Heer, die zullen niet worden gebroken,” ^[1430] zei de zachtmoedige Bertram. De koning liet Ogier halen en nam Bertram als gijzelaar.

Karel liet de paviljoenen afbreken en vertrok met Namels van Beieren, gevolgd door talrijke dappere ridders en vermogende hertogen en graven. ^[1440] Ze haalden de anderen snel in en werden hartelijk ontvangen. Daarna reisden ze verder tot ze paus Milo bereikten, die erg blij was met hun komst. Hij hief zijn handen ten hemel bij het zien van het christelijke leger en bad God om hun bescherming. Hij zegende hen met de woorden: “Luister naar mijn boodschap! ^[1450] Wie zich om Gods wil inzet en tegen de Saracenen vecht, krijgt kwijtschelding van al zijn zonden.” Dat verschafte het volk grote voldoening. Karel sprak plechtig: “Wie zal in de strijd de Oriflamme dragen?” “Dat zal ik doen, heer,” sprak Alori, de Lombard. “Ik ben in het bezit van een graafschap ^[1460] en van adellijke afkomst. Ik ken de transitwegen, de situatie en de gebruiken van de landen die hier voor ons liggen.”

Toen de koning dat hoorde, gaf hij Alori meteen de opdracht de Oriflamme voorop te dragen. Hij had ze beter, zoals u nog zult horen, in een moeras kunnen werpen! Daarna braken ze snel hun kamp op ^[1470] en trokken gezamenlijk naar Rome.

Korte tijd later, bij het zien van de Saraceense standaarden boven de stad, sloegen de christenen snel hun tenten en paviljoenen op in het open veld. Nadat het kamp was ingericht, stelde de goede koning Karel zijn troepen in slagorde op. De eerste eenheid plaatste hij ^[1480] onder leiding van de ongelukkige Alori. De tweede eenheid werd aangevoerd door Namels van Beieren, de derde door koning Gwindeloen, heerser over Allemannië, de vierde door de onverschrokken koning Beuvoen zonder Baard, de vijfde door koning Disdier, de zesde door koning Angier, de zevende door graaf Milo, lange tijd heer van Apulië, ^[1490] de achtste door Aymerijn van Narbonne, een trotse en dappere ridder, de negende door Geraard van Viane, aan wie niets op te merken viel, de tiende door Arnout van Beaulande, overal bekend, de elfde door Reinier van Genève, de twaalfde door de edele koning Karel zelf, de dertiende door koning Ryoen, de veertiende door een fiere baron ^[1500] genaamd Ritsaart van Normandië. De vijftiende eenheid werd aangevoerd door hertog Morant van der Riviere. Zo stelde de dappere koning Karel vijftien goed voorbereide eenheden samen, de besten van de hele christenheid.

Davimont, de zoon van de sultan, kreeg dit leger in de gaten en riep: “Iedereen te wapen! Bij Mammet, die over ons zal oordelen, ^[1510] ik heb het leger van de christenen gezien. Ze zullen snel de ijzeren punten van onze lansen in hun lijven voelen. Er is geen twijfel mogelijk: tegen één man in Karels leger hebben wij er dertig of meer. Karel zal daar nog veel verdriet en pijn aan overhouden.” “Zo is het,” antwoordden de Perzers. “Vertrouw erop ^[1520] dat ze binnenkort in Parijs Mammet en Tervogant zullen aanbidden. Hebben wij niet nog maar net Sicilië en Rome veroverd? Laten we onze wapenrusting aantrekken, want lang uitrusten zal ons niet helpen.” “U hebt gelijk,” zei Davimont. Hij liet meteen de Saracenen en de Perzers, waaronder buitengewoon grote krijgers, hun wapenrustingen aantrekken. ^[1530] De sultan stelde twintig eenheden op.

De eerste eenheid werd aangevoerd door koning Ryant, de tweede door Morant van Inden, de derde door koning Galeret, de vierde door koning Oriët, de vijfde door de wijd en zijd bekende Synagoen van Ammirant, de zesde door koning Brahaart, de zevende door koning Cazewaart, ^[1540] de achtste door koning Cadoor, de negende door koning Platenoor, de tiende door koning Fauseroen, de elfde door koning Rabioen, de twaalfde door koning Buteram, de dertiende door koning Galeram, de veertiende door de edele Sadoni, de vijftiende door de sultan van Perzi, de zestiende door Davimont, die erger was dan een hond. ^[1550] De zeventiende eenheid werd aangevoerd door Amirahel Rigant, de achttiende door koning Brahant, de negentiende door koning Salatrijs en de twintigste door koning Ampatrijs. Zeker dertigduizend man had ieder van hen onder zijn bevel.

De eerste eenheid verliet Rome en de anderen volgden. Iedere aanvoerder was erop uit ^[1560] de christenen het leven moeilijk te maken. Als God niet voor hen had gezorgd, waren ze allemaal omgekomen, want de heidenen waren sterk in de meerderheid.

Toen koning Karel zag dat de heidenen een uitval deden, sprak hij kordaat: “Vooruit, Alori, in Gods naam!” “Graag, heer,” zei de Lombard ^[1570] en hij reed met twintigduizend Lombarden de Saracenen tegemoet. Met de Oriflamme in de hand gaf hij zijn paard de sporen en richtte zich op een koning, die hij met zijn lans zo krachtig trof dat de ijzeren punt ervan wel een vadem uit diens rug stak. De overige Lombarden waren er fel op belust om met de Saracenen te vechten. ^[1580] Toen kwamen ook de overige negentien eenheden met geweld opzetten. Toen Karel dit leger zag, aarzelde hij niet langer. Zo reageerden ook de andere christenen en zij stormden vooruit. Ze vochten als leeuwen, want dat was nodig. Het strijdgewoel werd zeer hevig. Talrijke ridders verloren het leven. ^[1590] Velen raakten zwaargewond en talloze maliënkolders werden versplinterd. Op die dag zag men ook veel paarden zonder ruiter.

Alori verloor in deze strijd vele Lombarden en hij vluchtte ijlings weg met de weinigen die nog over waren. Hij gaf de strijd op, terwijl de heidenen in hun vuistje lachten: “We zullen snel de overhand krijgen, ^[1600] want de eerste eenheid is al verslagen.” Meteen daarna vielen zij de christenen aan en doodden velen van hen. Karel verkeerde nu in ernstige moeilijkheden. Hij was bezorgd om de Oriflamme en smeekte God om genade: “O Heer, hoe vergaat het Gwindeloen en zijn broer, koning Beuvoen?” Zijn zorgen betroffen ook de goede graaf Reinier, ^[1610] Milo, zijn broer, en Arnout, die allen moedig en dapper waren. Geraard van Viane streed met alle macht en kracht, net als de edele koning Karel en Morant van der Riviere. Ook vele koene mannen vochten daar, wier namen ik niet in staat ben op te sommen. Het bloedbad was groot en hevig; dat kon men zien aan de velen ^[1620] die daar in hun eigen bloed lagen en nooit meer opstonden.

Davimont, de schoelie, reed spoorlags naar Karel en stak hem zo fel met zijn lans dat Karel van zijn paard viel en op de grond naar houvast moest zoeken. Hertog Namels werd gevangengenomen. ^[1630] Hetzelfde lot trof koning Gwindeloen, hertog Salomon en Richard van Normandië. Karel smeekte: “Vrouwe, heilige maagd Maria, schenk mij uw genade en kom mij te hulp, want ik heb nog nooit zo’n ellende gekend!”

Luister nu naar wat Ogier deed, die samen met vele andere schildknechten op een berg de bezittingen van hun heren bewaakte! Toen hij zag ^[1640] dat Alori met de Oriflamme en gevolgd door talrijke Lombarden op de vlucht sloeg, sprak de edele schildknecht Ogier: “Lombarden, wees vervloekt om

